

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2016. december 21.*

„Fellebbezés — Külkapcsolatok — Az Európai Unió és a Marokkói Királyság közötti, a mezőgazdaság és a halászat területét érintő liberalizációs intézkedésekről szóló megállapodás — Nemzetközi megállapodás megkötését jóváhagyó határozat — Megsemmisítés iránti kereset — Elfogadhatóság — Kereshetőségi jog — A megállapodás területi hatálya — A megállapodás értelmezése — Az önrendelkezés elve — A szerződések relatív hatályának elve”

A C-104/16. P. sz. ügyben,

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: H. Legal, A. de Elera-San Miguel Hurtado és A. Westerhof Löfflerová, meghatalmazotti minőségben)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2016. február 19-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

támogatják:

a **Belga Királyság** (képviselik: C. Pochet és J.-C. Halleux, meghatalmazotti minőségben),

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviseli: T. Henze, meghatalmazotti minőségben),

a **Spanyol Királyság** (képviselik: M. Sampol Pucurull és S. Centeno Huerta, meghatalmazotti minőségben),

a **Francia Köztársaság** (képviselik: F. Alabrune, G. de Bergues, D. Colas, F. Fize és B. Fodda, meghatalmazotti minőségben),

a **Portugál Köztársaság** (képviselik: L. Inez Fernandes és M. Figueiredo, meghatalmazotti minőségben),

a **Confédération marocaine de l'agriculture et du développement rural (Comader)** (képviselik: J.-F. Bellis, M. Struys, A. Bailleux, L. Eskenazi és R. Hicheri avocats)

beavatkozó felek a fellebbezési eljárásban,

a többi fél az eljárásban:

a **Front populaire pour la libération de la saguia-el-hamra et du rio de oro (Front Polisario)** (képviseli: G. Devers avocat)

felperes az elsőfokú eljárásban,

* Az eljárás nyelve: francia.

az **Európai Bizottság** (képviselik: F. Castillo de la Torre, E. Paasivirta és B. Eggers, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič és J. L. da Cruz Vilaça tanácselnökök, J. Malenovský (előadó), E. Levits, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin, F. Biltgen és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: V. Giacobbo-Peyronnel tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. július 19-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2016. szeptember 13-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az Európai Unió Tanácsa a fellebbezésében az Európai Unió Törvényszéke 2015. december 10-i Front Polisario kontra Tanács ítéletének (T-512/12, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2015:953) hatályon kívül helyezését kéri, amelyben a Törvényszék helyt adott a mezőgazdasági és a feldolgozott mezőgazdasági termékekre, a halakra és a halászati termékekre vonatkozó kölcsönös liberalizációs intézkedésekről, továbbá az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulás létrehozásáról szóló euromediterrán megállapodás módosításáról, valamint az ahhoz csatolt 1., 2. és 3. jegyzőkönyvnek és azok mellékleteinek felváltásáról szóló, az Európai Unió és a Marokkói Királyság között levélváltás formájában létrejött megállapodás megkötéséről szóló, 2012. március 8-i 2012/497/EU tanácsi határozat (HL 2012. L 241., 2. o.; a továbbiakban: vitatott határozat) részleges megsemmisítése iránt a Front populaire pour la libération de la saguia-el-hamra et du rio de oro (a Saguia el Hamra és a Rio de Oro felszabadításáért népfront; a továbbiakban: Front Polisario) által előterjesztett keresetnek.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

Az Egyesült Nemzetek Alapokmánya

- 2 Az Egyesült Nemzetek San Franciscóban 1945. június 26-án aláírt Alapokmányának (kihirdette: az 1956. évi I. törvény) 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az Egyesült Nemzetek célja, hogy:

[...]

(2) a nemzetek között a népeket megillető egyenjogúság és önrendelkezési jog elvének tiszteletben tartásán alapuló baráti kapcsolatokat fejlessze és az általános béke megerősítésére alkalmas egyéb intézkedéseket foganatosítson;

[...]

3 Az Egyesült Nemzetek Alapokmányának „Az önkormányzattal nem rendelkező területekre vonatkozó nyilatkozat” című XI. fejezete tartalmazza annak 73. cikkét, mely a következőképpen rendelkezik:

„Az Egyesült Nemzeteknek azok a tagjai, amelyek olyan területek igazgatásáért vállalták vagy készek vállalni a felelősséget, amely területek népei az önkormányzat teljes mértékét még nem érték el, elismerik e területek lakossága érdekei elsőbbségének alapelvét. Magasztos megbízatásnak tekintik azt a kötelességüket, hogy a nemzetközi békének és biztonságának a jelen alapokmánnal létesített rendje keretében e területek lakosságának jólétét tőlük telhetőleg előmozdítsák [...]

[...]

A szerződések jogáról szóló bécsi egyezmény

4 A szerződések jogáról szóló, 1969. május 23-én Bécsben megkötött Bécsi Egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies*, 1155. kötet, 331. o., kihirdette: az 1987. évi 12. törvényerejű rendelet) (a továbbiakban: Bécsi Egyezmény) preambuluma utolsó bekezdése szerint az egyezmény részes felei „megerősítik, hogy a nemzetközi szokásjog szabályai továbbra is irányadóak lesznek az [említett] egyezmény rendelkezései által nem szabályozott kérdésekben”.

5 A Bécsi Egyezménynek „Az egyezmény hatályán kívül eső nemzetközi megállapodások” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az a tény, hogy az egyezmény hatálya nem terjed ki az államok és a nemzetközi jog más alanyai közötti, vagy a nemzetközi jog ezen más alanyai közötti, illetve a nem írásos formában kötött nemzetközi megállapodásokra, nem érinti:

[...]

b) az egyezményben foglalt minden olyan szabálynak ezekre történő alkalmazását, amelyeknek [helyesen: amelynek] a nemzetközi jog alapján az egyezménytől függetlenül alávethetők;

[...]

6 Az említett egyezmény *Pacta sunt servanda* című 26. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Minden hatályos szerződés kötelezi a részes feleket, és a szerződést jóhiszeműen kell végrehajtaniuk.”

7 Ugyanezen egyezmény 29. cikke, melynek címe „A szerződések területi hatálya”, a következőket írja elő:

„Amennyiben a szerződésből eltérő szándék nem tűnik ki és ilyen szándék más módon sem állapítható meg, a szerződés mindegyik részes felet teljes területére nézve kötelezi.”

8 A Bécsi Egyezmény 30. cikke, melynek címe „Azonos tárgyú, egymást követő szerződések alkalmazása”, (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Ha egy szerződés előírja, hogy alá van rendelve egy korábbi vagy egy későbbi szerződésnek, vagy nem tekinthető azzal összeegyeztethetetlennek, a másik szerződés rendelkezései lesznek irányadóak.”

9 Ezen egyezménynek „Az értelmezés általános szabályai” című 31. cikke értelmében:

„(1) A szerződést jóhiszeműen, kifejezéseinek szövegösszefüggésükben szokásos értelme szerint, valamint tárgya és célja figyelembevételével kell értelmezni.

(2) A szerződés értelmezése céljából a szerződésnek a bevezető részt és a mellékleteit is magában foglaló szövegén túl a szövegösszefüggésbe tartozónak kell tekinteni:

a) bármely, a szerződéssel összefüggő olyan megállapodást, amely valamennyi részes fél között a szerződés megkötésével kapcsolatban jött létre;

b) bármely okmányt, amelyet egy vagy több részes fél készített a szerződés megkötésével kapcsolatban, és amelyet a többi részes fél a szerződésre vonatkozó okmánynak ismer el.

(3) A szövegösszefüggés mellett figyelembe kell venni:

a) a részes felek között a szerződés értelmezésére vagy rendelkezéseinek alkalmazására vonatkozóan létrejött bármely utólagos megállapodást;

b) a szerződés alkalmazása során utólag kialakult olyan gyakorlatot, amely a szerződés értelmezését illetően a részes felek megegyezését jelenti;

c) a nemzetközi jognak a részes felek viszonyában alkalmazható bármely idevonatkozó szabályát.

(4) Valamely kifejezésnek különleges értelmet kell adni, ha megállapítható, hogy a részes feleknek ez volt a szándékuk.”

10 Az említett egyezménynek a „Harmadik államra vonatkozó általános szabály” című 34. cikke a következőket írja elő:

„A szerződés harmadik állam számára – annak beleegyezése nélkül – sem kötelezettségeket, sem jogokat nem hoz létre.”

Az uniós jog

A társulási megállapodás

11 Az egyrészlől az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrészlől a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodást (HL 2000. L 70., 2. o.; a továbbiakban: társulási megállapodás) Brüsszelben, 1996. február 26-án írták alá, és azt az említett Közösségek nevében a 2000. január 24-i 2000/204/EK, ESZAK tanácsi és bizottsági határozattal (HL 2000. L 70., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 33. kötet, 175. o.) hagyták jóvá. E megállapodás, amint az az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* közzétett információból (HL 2000. L 70., 228. o.) kitűnik, a 96. cikke értelmében 2000. március 1-jén lépett hatályba.

12 A társulási megállapodás 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Társulás jön létre egyrészlől a Közösség és annak tagállamai, másrészlől Marokkó között” [nem hivatalos fordítás].

13 E megállapodásnak „Az áruk szabad mozgása” elnevezésű II. címe foglalja magában annak 6.-30. cikkét.

14 Az említett megállapodás 16. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A Közösség és Marokkó fokozatosan végrehajtja a mezőgazdasági és a halászati termékek területén közöttük fennálló kétoldalú kereskedelem nagyobb mértékű liberalizációját” [nem hivatalos fordítás].

15 Ugyanezen megállapodás 17. cikkének (1) bekezdése az eredeti változatában a következőket írta elő:

„A Marokkóból származó mezőgazdasági és halászati termékekre a Közösségbe való importálás esetén az 1. sz., illetve a 2. sz. jegyzőkönyv rendelkezései alkalmazandók” [nem hivatalos fordítás].

16 A társulási megállapodásnak az „Általános és záró intézményi rendelkezések” című VIII. címe magában foglalja többek között annak 94. cikkét, melynek értelmében:

„E megállapodást egyrésztől azokon a területeken kell alkalmazni, amelyeken az Európai Közösséget és az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződések alkalmazandók, az e szerződésekben meghatározott feltételekkel, és másrésztől a Marokkói Királyság területén” [nem hivatalos fordítás].

A liberalizációs megállapodás

17 A mezőgazdasági és a feldolgozott mezőgazdasági termékekre, a halakra és a halászati termékekre vonatkozó kölcsönös liberalizációs intézkedésekről, továbbá az egyrésztől az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrésztől a Marokkói Királyság közötti társulás létrehozásáról szóló euromediterrán megállapodás módosításáról, valamint az ahhoz csatolt 1., 2. és 3. jegyzőkönyvnek és azok mellékleteinek felváltásáról szóló, az Európai Unió és a Marokkói Királyság között levélváltás formájában létrejött megállapodást Brüsszelben, 2010. december 13-án írták alá (HL 2012. L 241., 4. o.; a továbbiakban: liberalizációs megállapodás), majd azt az Unió nevében a vitatott határozat jóváhagyta. Amint az az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzétett értesítésből (HL 2012. L 255., 1. o.) kitűnik, e megállapodás értelmében az 2012. október 1-jén lépett hatályba.

18 Amint az a liberalizációs megállapodásból, és a vitatott határozat (1), (2) és (3) preambulumbekkezdéséből kitűnik, e megállapodásnak az a célja, hogy a mezőgazdasági és a halászati termékek kereskedelmének a társulási megállapodás 16. cikkében előírt fokozatos liberalizációját végrehajtsa ezen utóbbi megállapodás bizonyos kikötéseinek, valamint az ahhoz mellékelt bizonyos jegyzőkönyveknek a módosítása útján.

19 Ennek keretében a liberalizációs megállapodás többek között módosította a társulási megállapodás 17. cikkének (1) bekezdését, amely e módosítástól kezdődően a következőket írja elő:

„A Marokkóból származó, az 1. jegyzőkönyvben felsorolt mezőgazdasági és feldolgozott mezőgazdasági termékekre, halakra és halászati termékekre az Európai Unióba történő behozatalkor az e jegyzőkönyvben foglalt rendelkezések alkalmazandók.

[...]”

20 A liberalizációs megállapodás módosította továbbá a társulási megállapodás 1. jegyzőkönyvét, amely e módosítástól kezdve lényegében azt írja elő, hogy a Marokkóból származó, és e két megállapodás hatálya alá tartozó mezőgazdasági termékekre és feldolgozott mezőgazdasági termékekre, halakra és halászati termékekre alkalmazandó érték- és mértékvámokat el kell törölni, vagy meghatározott szintre kell csökkenteni.

A jogvita előzményei

- 21 A Front Polisario alapító okiratának 1. cikke szerint „egy nemzeti felszabadítási mozgalom, a külföldi megszállások különböző formái elleni hosszú szaharai ellenállás gyümölcse”, amelyet 1973. május 10-én hoztak létre.
- 22 Létrehozásának történelmi és nemzetközi háttere, valamint Nyugat-Szahara ezt követő fejlődése, amint azt lényegében a megtámadott ítélet 1–16. pontja ismerteti, a következőképpen foglalható össze.
- 23 Nyugat–Szahara egy északnyugat-afrikai terület, amelyet a Spanyol Királyság gyarmatosított a XIX. század végén, majd spanyol tartomány lett, ezt követően pedig az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) 1963-ban felvette az Alapokmányának 73. cikke értelmében vett önkormányzattal nem rendelkező területek listájára, amelyen jelenleg is szerepel.
- 24 1960. december 14-én az ENSZ Közgyűlése elfogadta az 1514. (XV) sz. határozatot, melynek címe „A gyarmati országoknak és népeknek nyújtandó függetlenségről szóló nyilatkozat” (a továbbiakban: az ENSZ Közgyűlés 1514. (XV) sz. határozata), amely többek között előírja, hogy „[v]alamennyi népet megilleti az önrendelkezéshez való jog, mely alapján szabadon választják meg a politikai jogállásukat”, és „[a] gyámság alatt álló és az önkormányzattal nem rendelkező területek, valamint a függetlenséggel még nem rendelkező minden egyéb terület tekintetében azonnali intézkedésekre kerül sor annak érdekében, hogy a teljes hatalom feltételek és fenntartások nélkül e területek népére szálljon át az akaratuknak és a szabadon kifejezett kívánságuknak megfelelően”, valamint „[m]inden államnak hüen és szigorúan be kell tartania az Egyesült Nemzetek Alapokmányának [...] a rendelkezéseit [...] a népek szuverén jogainak és területi integritásának a tiszteletben tartása alapján” [nem hivatalos fordítás].
- 25 1966. december 20-án az ENSZ Közgyűlése elfogadta az ifni és a spanyol szaharai kérdéstről szóló 2229. (XXI) sz. határozatot, melyben „[m]egerősít[ette] Spanyol Szahara [...] népének az önrendelkezéshez való elidegeníthetetlen jogát”, és felszólította a Spanyol Királyságot, hogy adminisztratív hatalomként a lehető legrövidebb időn belül „határozza meg egy olyan népszavazás megszervezésének részletes szabályait, amelyet az [ENSZ] égisze alatt tartanak majd annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a terület őslakosainak az önrendelkezéshez való joguk szabad gyakorlását” [nem hivatalos fordítás].
- 26 1970. október 24-én az ENSZ Közgyűlése elfogadta a 2625. (XXV) sz. határozatot, melynek címe „az ENSZ Alapokmányával összhangban az államok közötti baráti kapcsolatok és együttműködés nemzetközi jogi alapelveiről szóló nyilatkozat”, mellyel jóváhagyta e nyilatkozatot, amelynek a szövege e határozat mellékletét képezi. Az említett nyilatkozat többek között előírja, hogy „[m]inden állam köteles arra, hogy az Alapokmány rendelkezéseivel összhangban [tiszteletben tartsa a népek önrendelkezési jogát]”, és „[e]gy gyarmat területének vagy egyéb, önkormányzattal nem rendelkező területnek a jogállása az Alapokmány értelmében elkülönül az azt igazgató állam területének jogállásától; ez az Alapokmány szerinti elkülönült jogállás addig áll fenn, amíg a gyarmat vagy az önkormányzattal nem rendelkező terület népe nem gyakorolja az Alapokmánynak, és különösen az Alapokmány céljainak és elveinek megfelelően az önrendelkezéshez való jogát” [nem hivatalos fordítás].
- 27 1974. augusztus 20-án a Spanyol Királyság arról tájékoztatta az ENSZ-t, hogy ez utóbbi égisze alatt népszavazást kíván tartani Nyugat-Szaharában.

- 28 1975. október 16-án a Nemzetközi Bíróság az ENSZ fő bírói szerveként, az ENSZ Közgyűlésének felkérésére a Nyugat-Szahara dekolonizációját érintő munkálatai keretében tanácsadó véleményt adott (Nyugat-Szahara, tanácsadó vélemény, CIJ Recueil 1975, 12. o.; a továbbiakban: Nyugat-Szaharára vonatkozó tanácsadó vélemény), amelynek 162. pontjában a következőket rögzítette:

„A Bíróság tudomására hozott körülmények és információk bizonyították honossági jogi kötelek fennállását a spanyol gyarmatosítás időpontjában a marokkói szultán és a Nyugat-Szahara területén fennálló törzsek között. Ezen információk alátámasztják továbbá olyan jogok, így egyes földdel kapcsolatos jogok fennállását, amelyek jogi köteleket alkottak a Bíróság értelmezése szerinti mauritániai entitás és Nyugat-Szahara területe között. A Bíróság ezzel szemben azt állapítja meg, hogy a tudomására hozott körülmények és információk nem támasztják alá területi szuverenitásra utaló viszony fennállását egyrészt Nyugat-Szahara területe, és másrészt a Marokkói Királyság, vagy a mauritániai entitás között. A Bíróság tehát nem állapította meg olyan jellegű jogi kötelek fennállását, amelyek módosítják [az ENSZ Közgyűlése 1514. (XV) sz. határozatának] Nyugat-Szahara dekolonizációját illető alkalmazását, és különösen az önrendelkezéshez való jog elvének alkalmazását, amely a terület lakosságának akarata szabad és őszinte kifejezésének köszönhető. [...]”

- 29 A Nemzetközi Bíróság az elemzése végén e tanácsadó véleményben a következőképpen válaszolt az ENSZ Közgyűlése által hozzá intézett kérdésekre:

„A Bíróságnak az az álláspontja,

[...]

hogy Nyugat-Szahara (Rio de Oro és Sakiet el Hamra) nem volt uratlan terület (*terra nullius*) a Spanyolország általi gyarmatosítás idején.

[...]

hogy a területnek a Marokkói Királysággal a jelen vélemény 162. pontjában leírt jellegű jogi kapcsolatai voltak;

[...]”

- 30 A fent említett tanácsadó vélemény közzétételének napján tartott beszédében a marokkói király megállapította, hogy „mindenki elismerte, hogy [Nyugat-]Szahara a Marokkói Királysághoz tartozik”, és hogy a marokkóiaknak „békésen el kell foglalniuk a területet”, és ehhez békés felvonulás megszervezését szorgalmazta, amelyen 350 000 fő vett részt.

- 31 1975. november 6-án az ENSZ Biztonsági Tanácsa elfogadta a Nyugat-Szaharáról szóló 380. (1975) sz. határozatot, melyben „[e]lítél[te] a [meghirdetett] felvonulás végrehajtását”, és „[a] [Marokkói Királyságot] felszólít[otta] arra, hogy Nyugat-Szahara területéről azonnal vonja vissza [az említett] felvonulás valamennyi résztvevőjét”.

- 32 1976. február 26-án a Spanyol Királyság arról tájékoztatta az ENSZ főtitkárát, hogy ezen időponttól kezdődően a Nyugat-Szahara területén való jelenlétét megszünteti, illetve hogy ezentúl úgy tekinti, hogy mentesül az e terület igazgatásával kapcsolatos valamennyi nemzetközi jellegű felelősség alól.

- 33 Időközben fegyveres konfliktus bontakozott ki e régióban a Marokkói Királyság, a Mauritániai Iszlám Köztársaság és a Front Polisario között.

- 34 1979. augusztus 10-én a Mauritániai Iszlám Köztársaság békemegállapodást kötött a Front Polisarióval, amelynek alapján lemondott minden területi követeléséről Nyugat-Szahara tekintetében.

- 35 Az ENSZ Közgyűlése 1979. november 21-én elfogadta a nyugat-szaharai kérdéstről szóló 34/37. sz. határozatot, amelyben „az [ENSZ] Alapokmányának [...] és az 1514. (XV) sz. határozat[a] céljainak megfelelően megerősít[ette] Nyugat-Szahara népének az önrendelkezéshez és a függetlenséghez való elidegeníthetetlen jogát”, „[h]atározottan elítél[te] a Nyugat-Szahara Marokkó által történő folyamatos megszállásából eredő helyzet súlyosbodását”, „[n]yomatékosan kérte Marokkót arra, hogy ez utóbbi is vegyen részt a béke megteremtésében, és vessen véget Nyugat-Szahara területe megszállásának”, és „[e]bben a tekintetben javasol[ta], hogy a [Front Polisario], Nyugat-Szahara népének képviselője, teljeskörűen vegyen részt a nyugat-szaharai kérdésre vonatkozó igazságos, tartós és végleges politikai megoldás mindennemű keresésében, az [ENSZ] határozatainak és nyilatkozatainak megfelelően” [nem hivatalos fordítás].
- 36 A konfliktus a Marokkói Királyság és a Front Polisario között folytatódott, míg 1988. augusztus 30-án a felek lényegében elfogadták a többek között az ENSZ főtitkárától származó rendezési javaslatokat, amelyek előírták különösen a fegyverszünet bejelentését, valamint az ENSZ ellenőrzése alatt az önrendelkezésről szóló népszavazás megtartását.
- 37 A népszavazást mindeddig nem tartották meg, és Nyugat-Szahara területének legnagyobb részét a Marokkói Királyság ellenőrzi, mely területet a Marokkói Királyság által épített és a marokkói hadsereg által felügyelt homokfal választja el a terület többi részétől, melyet a Front Polisario ellenőrzi.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 38 A Front Polisario a Törvényszék Hivatalához 2012. november 19-én benyújtott keresetlevelével keresetet indított a vitatott határozat megsemmisítése iránt.
- 39 A Front Polisario a keresetének alátámasztása érdekében tizenegy joggalra hivatkozott.
- 40 A Tanács védekezésül a keresetnek elfogadhatatlanság, vagy másodlagosan megalapozatlanság miatti elutasítását, valamint a Front Polisariónak a költségek viselésére való kötelezését kérte.
- 41 A Törvényszék nyolcadik tanácsának elnöke 2013. november 6-i végzésével megengedte az Európai Bizottság számára, hogy a jogvitába a Tanács kérelmeinek támogatása végett beavatkozzon.
- 42 A megtámadott ítéletben a Törvényszék először is megvizsgálta a Tanács és a Bizottság azon érveit, amelyek szerint a kereset elfogadhatatlan amiatt, hogy egyrészt a Front Polisario nem bizonyította jogi személyisége, illetve perbeli jogképessége fennállását, másrészt pedig a vitatott határozat nem érintette őt se közvetlenül, se személyében. E két elfogadhatatlansági kifogást a megtámadott ítélet 34-60., illetve 61-114. pontjában utasította el.
- 43 A Front Polisario perbeli jogképessége tekintetében a Törvényszék a megtámadott ítélet 73-103. pontjában emlékeztetett arra, hogy a vitatott határozat célja a liberalizációs megállapodás megkötésének a jóváhagyása, majd megállapítja, hogy e megállapodás Nyugat-Szaharára „is alkalmazandó”. Ezt követően a Törvényszék „[e] következtetést figyelembe véve”, amint azt ezen ítélet 104. pontja kifejti, az ítélet 105-110. pontjában és a 111-114. pontjában azt is megállapította, hogy a Front Polisariót az említett határozat által közvetlenül és személyében érintettnek kell tekinteni.
- 44 Másodszor a Törvényszék a Front Polisario által a kérelmeinek alátámasztása érdekében hivatkozott tizenegy megsemmisítési jogalap vizsgálatát a következőknek a megtámadott ítélet 116. és 117. pontjában való kifejtésével kezdte meg:

„116 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a Front Polisario által valamennyi jogalapjának alátámasztása érdekében előadott érvelésből az következik, hogy keresete annyiban irányul a [vitatott] határozat megsemmisítésére, amennyiben ez utóbbi jóváhagyta az abban foglalt megállapodás

Nyugat-Szaharára történő alkalmazását. Ugyanis ahogyan az a fenti megfontolásokból következik, a Front Polisariónak a [vitatott] határozat általi közvetlen és személyében való érintettsége szempontjából a [vitatott] határozat a Front Polisariót éppen amiatt érinti közvetlenül és személyében, mert ezt a megállapodást Nyugat-Szaharára is alkalmazzák.

- 117 Azt is meg kell állapítani, hogy a Front Polisario több jogalapra hivatkozik, amelyek közül az első kettő a [vitatott] határozat külső jogszerűségére, míg a többi annak belső jogszerűségére vonatkozik. A felperes lényegében arra hivatkozik, hogy a [vitatott] határozat jogellenes azért, mert sérti az uniós jogot és a nemzetközi jogot is. A kereset valamennyi jogalapja valójában azt a kérdést veti fel, hogy fennáll-e abszolút tilalom egy olyan nemzetközi szerződésnek az Unió nevében történő megkötésére, amely egy gyakorlatilag valamely harmadik állam ellenőrzése alatt álló területre alkalmazható, anélkül azonban, hogy ez utóbbi állam e terület feletti szuverenitását akár az Unió, illetve annak tagállamai vagy általánosabban az összes többi állam elismerte volna (a továbbiakban: vitatott terület), valamint adott esetben azt a kérdést, hogy az uniós intézmények rendelkeznek-e mérlegelési jogkörrel ebben a tekintetben, ennek a jogkörnek milyen korlátai és gyakorlásának milyen feltételei vannak.”
- 45 A Törvényszék ezt követően e jogalapok mindegyikét megvizsgálta és elutasította, többek között megállapítva, hogy azok közül egyik sem teszi lehetővé annak a megállapítását, hogy az Unió tekintetében abszolút tilalom áll fenn arra vonatkozóan, hogy harmadik államokkal olyan megállapodást kössön, amely a „vitatott területre” alkalmazható.
- 46 E keretek között a Törvényszék ugyanakkor nem vizsgált számos olyan érvet, amelyek az álláspontja szerint ahhoz a másodlagos kérdéshez kapcsolódnak, hogy az uniós intézmények egy ilyen megállapodás megkötését milyen feltételek mellett hagyhatják jóvá.
- 47 Végezetül a Törvényszék e kérdés elemzését a megtámadott ítélet 223–247. pontjában végezte el. E tekintetben lényegében úgy ítélte meg, hogy bár az Unió külkapcsolatainak irányításában a Tanács széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, mindazonáltal amikor egy Nyugat-Szaharához hasonló, „vitatott területen alkalmazandó”, az e területről származó termékek Unióba történő kivitelének elősegítését célzó megállapodás jóváhagyását tervezi, köteles előzetesen megvizsgálni a konkrét eset valamennyi releváns körülményét, és különösen megbizonyosodni arról, hogy e termékek kiaknázását nem a szóban forgó terület lakosságának hátrányára végzik, és az nem jár az alapvető jogok megsértésével. A Törvényszék megállapította, hogy a jelen ügyben a Tanács nem teljesítette ezt a kötelezettséget.
- 48 E megfontolások alapján a Törvényszék a megtámadott ítélet 247. pontjában megállapította, hogy „a Tanács nem teljesítette azon kötelezettségét, hogy a [vitatott] határozat elfogadása előtt megvizsgálja az adott eset minden körülményét”, és ennek következtében megsemmisítette ezen utóbbi határozatot a „[liberalizációs] megállapodás Nyugat-Szaharára történő alkalmazását jóváhagyó részében”.

A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

- 49 A Bíróság Hivatalához fellebbezésének előterjesztésekor benyújtott külön beadványában a Tanács azt kérte, hogy az ügyet a Bíróság eljárási szabályzatának 133–136. cikkében előírt gyorsított eljárásban bírálják el.
- 50 A Bíróság elnöke 2016. április 7-i végzésével helyt adott e kérelemnek.

- 51 A Bíróság elnöke 2016. május 2-i, 13-i, 18-i és 24-i határozataival megengedte a Spanyol Királyság, a Portugál Köztársaság, a Francia Köztársaság, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Belga Királyság beavatkozását a Tanács kérelmeinek támogatása végett. A Németországi Szövetségi Köztársaság azonban végül az eljárás egyik szakaszában sem vett részt, a Belga Királyság pedig nem vett részt az eljárás szóbeli szakaszában.
- 52 A Bíróság elnöke 2016. június 9-i végzésével megengedte a Confédération marocaine de l'agriculture et du développement rural (Marokkói mezőgazdasági és vidékfejlesztési szövetség) (Comader) beavatkozását a Tanács kérelmeinek támogatása végett.
- 53 A Tanács azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
 - véglegesen bírálja el a jogvitát, és utasítsa el a keresetet, valamint
 - a Front Polisariót kötelezze a Tanács részéről az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési eljárásban felmerült költségek viselésére.
- 54 A Front Polisario azt kéri, hogy a Bíróság:
- elsődlegesen utasítsa el a fellebbezést mint elfogadhatatlant;
 - másodlagosan utasítsa el a fellebbezést mint megalapozatlant;
 - harmadlagosan, amennyiben a Bíróság helyt adna a Tanács kérelmeinek a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló részükben, véglegesen bírálja el a jogvitát, és semmisítse meg a vitatott határozatot az elsőfokú eljárásban elutasított jogalapok alapján, valamint
 - a Tanácsot kötelezze a Front Polisario részéről az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési eljárásban felmerült költségek viselésére.
- 55 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság adjon helyt a fellebbezésnek.
- 56 A Belga Királyság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, a Portugál Köztársaság és a Comader szintén azt kéri, hogy a Bíróság adjon helyt a fellebbezésnek.

Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelmekről

- 57 Az eljárás szóbeli szakaszát a főtanácsnok indítványának az ismertetését követően az eljárási szabályzat 82. cikkének (2) bekezdése szerint 2016. szeptember 13-án befejezettnek nyilvánították.
- 58 A Tanács a Bíróság Hivatalához 2016. szeptember 15-én benyújtott beadványban közölte a Bírósággal, hogy az említett indítvány az álláspontja szerint olyan jogkérdést érint, amely a fellebbezésében nem került felvetésre, és amelyre más fél sem hivatkozott, nevezetesen a liberalizációs megállapodás Nyugat-Szaharára való alkalmazásának a kérdését. Azt javasolta továbbá a Bíróságnak, hogy rendelje el az eljárás szóbeli szakaszának az újbóli megnyitását abban az esetben, ha az ügyet e kérdés alapján kell eldönteni.
- 59 A Comader a Bíróság Hivatalához 2016. szeptember 22-én benyújtott beadványban az eljárás szóbeli szakaszának az újbóli megnyitása iránti kérelmet terjesztett elő a Tanács által hivatkozottakhoz hasonló indokok alapján.

- 60 E tekintetben az EUMSZ 252. cikk második bekezdéséből az következik, hogy a főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva indokolással ellátott indítványt terjesszen elő azokban az ügyekben, amelyek esetében a részvételére van szükség, és a Bíróságot nem köti sem ezen indítványa, sem pedig az annak alapjául szolgáló indokolás (lásd: 2013. július 18-i Bizottság és társai kontra Kadi ítélet, C-584/10 P, C-593/10 P és C-595/10 P, EU:C:2013:518, 57. pont; 2015. október 6-i Bizottság kontra Andersen ítélet, C-303/13 P, EU:C:2015:647, 33. pont).
- 61 Következésképpen az, ha a fél nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, bármilyen kérdéseket is vizsgáljon a főtanácsnok az indítványban, önmagában nem indokolhatja a szóbeli szakasz újbóli megnyitását (lásd: 2012. november 22-i E.ON Energi kontra Bizottság ítélet, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 62. pont; 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 26. pont).
- 62 Ugyanakkor az eljárási szabályzat 83. cikke lehetővé teszi a Bíróság számára, hogy a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelje az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügyet olyan jogi érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek nem vitattak meg.
- 63 A jelen ügyben azonban meg kell állapítani, hogy a Tanács és a Comader által hivatkozott jogi érveket a Bizottság felvetette a válaszbeadványában azon jogalap alátámasztása céljából, amelynek keretében a Tanács és a Bizottság vitatja a Front Polisario keresetösségi jogára vonatkozóan a Törvényszék által végzett elemzést.
- 64 Ezenfelül e jogi érvek a tárgyaláson is felmerültek, és azokat valamennyi fél részletesen megvitatta.
- 65 E körülmények között a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően úgy véli, hogy nem szükséges elrendelni az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

A fellebbezésről

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

- 66 A Front Polisario a fellebbezés elfogadhatatlanságára hivatkozik, lényegében azzal érvelve, hogy az Unió nem rendelkezik az ahhoz szükséges hatáskörrel, hogy Nyugat-Szaharára jogilag alkalmazandó nemzetközi megállapodást kössön, és a Tanácsnak így nem fűződik érdeke a megtámadott ítélet vitatásához, mely ítélet a vitatott határozatnak a „[liberalizációs] megállapodás Nyugat-Szaharára történő alkalmazását jóváhagyó részében” való megsemmisítésére korlátozódik.
- 67 A Tanács és a Bizottság vitatja ezen elfogadhatatlansági kifogás megalapozottságát, elsődlegesen azzal érvelve, hogy az olyan uniós intézmény, mint a Tanács, fellebbezést terjeszthet elő anélkül, hogy igazolnia kellene az eljáráshoz fűződő érdekét. Másodlagosan ezen intézmények arra hivatkoznak, hogy e követelmény mindenképpen teljesül a jelen ügyben, mivel a Tanácsnak érdeke fűződik a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezéséhez, tekintettel arra, hogy a Törvényszék ezen ítélettel részben megsemmisítette a vitatott határozatot.

A Bíróság álláspontja

- 68 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 56. cikkének második bekezdése értelmében a Bíróság előtti fellebbezéssel bármelyik fél élhet, akinek indítványait egészben vagy részben elutasították.

- 69 Ezenfelül ugyanezen alapokmány 56. cikkének harmadik bekezdéséből az következik, hogy a tagállamoknak és az uniós intézményeknek ahhoz, hogy a Törvényszék ítélete ellen – az Unió és az alkalmazottai közötti jogviták esetét kivéve – fellebbezhessenek, nem kell igazolniuk az eljáráshoz fűződő érdeküket (lásd: 2005. február 22-i Bizottság kontra max.mobil ítélet, C-141/02 P, EU:C:2005:98, 48. pont; 2011. december 21-i Franciaország kontra People’s Mojahedin Organization of Iran ítélet, C-27/09 P, EU:C:2011:853, 45. pont).
- 70 A jelen ügyben következésképpen a Tanácsnak, amely intézmény kérelmeit a Törvényszék elutasította, nem kell igazolnia az eljáráshoz fűződő érdekét a jelen fellebbezés előterjesztéséhez.
- 71 Következésképpen a Front Polisario által a jelen fellebbezéssel szemben előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.

Az ügy érdeméről

- 72 A Tanács a fellebbezésének alátámasztása érdekében a Bizottság támogatása mellett hat jogalapra hivatkozik, amelyek közül az elsőt és a másodikat arra alapítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a Front Polisario perbeli jogképességének az értékelése, illetve a keresetösségi jogára vonatkozó elemzés tekintetében. A harmadik jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen értelmezte azon bírósági felülvizsgálat terjedelmét, amellyel a Tanácsnak az Unió gazdasági külkapcsolatai területén fennálló mérlegelési jogköre tekintetében rendelkezik, valamint tévesen értelmezte e mérlegelési jogkör gyakorlásának a feltételeit. A negyedik jogalap a *ne ultra petita* elv megsértésén alapul. Az ötödik jogalap az Európai Unió Alapjogi Chartájának, valamint bizonyos nemzetközi jogi rendelkezéseknek a téves értelmezésére és alkalmazására vonatkozik. Végezetül a hatodik jogalap az uniós jogi aktusok részleges megsemmisítésére alkalmazandó követelmények téves értelmezését érinti.
- 73 Először is meg kell vizsgálni a második fellebbezési jogalapot, amely a Törvényszéknek a Front Polisario keresetösségi jogára vonatkozó elemzését vitatja, és konkrétabban e jogalapon belül meg kell vizsgálni a Tanács és a Bizottság érveit a Törvényszék által a megtámadott ítélet 73–103. pontjában azon előzetes kérdés tekintetében kifejtett okfejtésre vonatkozóan, hogy a liberalizációs megállapodás alkalmazandó-e Nyugat-Szaharára.

A megtámadott ítélet

- 74 E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 72. és 73. pontjában lényegében először is azt fejtette ki, hogy a Front Polisario által a keresetösségi joga fennállásának az alátámasztása érdekében előterjesztett érvekre tekintettel e jog vizsgálata előzetesen szükségessé teszi annak a megállapítását, hogy a liberalizációs megállapodás alkalmazandó-e Nyugat-Szaharára, vagy sem.
- 75 Ezt követően a Törvényszék a megtámadott ítélet 74–88. pontjában megállapította, hogy maga e kérdés a Tanács, a Bizottság és a Front Polisario által ezzel kapcsolatban kifejtett érvelésre tekintettel az említett megállapodás értelmezését feltételezi. Ezenfelül a Törvényszék a megtámadott ítélet 89–94., és 98. pontjában rámutatott arra, hogy az ilyen értelmezést az általános nemzetközi jognak a Bécsi Egyezmény 31. cikkében felidézett szokásjogi jellegű szabályai alapján kell elvégezni. Ezzel szemben a Törvényszék a megtámadott ítélet 95–98. pontjában lényegében megállapította, hogy az általános nemzetközi jognak a szerződések relatív hatályára vonatkozó elve, amelynek a Bécsi Egyezmény 34. cikke különös kifejeződése, az elé terjesztett kereset sajátos körülményeire tekintettel – eltérően attól, amit a Bíróság a 2010. február 25-i Brita ítéletben (C-386/08, EU:C:2010:91) megállapított – nem releváns a liberalizációs megállapodás értelmezését illetően.

76 Végezetül a Törvényszék a megtámadott ítélet 99–102. pontjában értelmezte a liberalizációs megállapodás területi hatályát, megállapítva a következőket:

„99 [A Bécsi Egyezmény 31. cikkének] megfelelően figyelembe kell venni többek között azt az összefüggést, amelybe a [liberalizációs] megállapodáshoz hasonló nemzetközi szerződés illeszkedik. A fenti 77–87. pontban említett elemek összessége ezen összefüggés részét képezi, és azok bizonyítják, hogy az uniós intézmények tudatában voltak annak, hogy a marokkói hatóságok a [társulási megállapodás] rendelkezéseit Nyugat-Szaharának a Marokkói Királyság által ellenőrzött részére is alkalmazzák, és ezt nem kifogásolták. Ellenkezőleg, a Bizottság bizonyos mértékben együttműködött a marokkói hatóságokkal ezen alkalmazás tekintetében, és elismerte annak eredményeit azzal, hogy a Nyugat-Szaharában székhellyel rendelkező vállalkozásokat felvette a fenti 74. pontban említett listára.

100 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy eltérés van az Unió és a Marokkói Királyság Nyugat-Szahara nemzetközi jogállására vonatkozó elképzelései között. Bár az Unió elképzelését a Tanács és a Bizottság kellőképpen és megfelelően összefoglalta (lásd a fenti 74. és 75. pontot), kétségtelen, hogy a Marokkói Királyság álláspontja teljesen eltérő. A Marokkói Királyság álláspontja szerint Nyugat-Szahara a Marokkói Királyság területének szerves részét képezi.

101 Így a [társulási megállapodás] 94. cikkében a Marokkói Királyság területére történő hivatkozást a marokkói hatóságok értelmezheték úgy, hogy abba Nyugat-Szahara, vagy legalábbis annak a Marokkói Királyság által ellenőrzött legfontosabb része is beletartozik. Annak ellenére, hogy az uniós intézményeknek – ahogyan az megállapítást nyert – tudomásuk volt a Marokkói Királyság ezen álláspontjáról, a [társulási megállapodás] nem tartalmazott semmilyen olyan értelmező záradékot vagy egyéb olyan rendelkezést, amely a nyugat-szaharai területet kizárta volna a hatálya alól.

102 Figyelembe kell venni azt is, hogy a [liberalizációs] megállapodást tizenkét évvel a [társulási megállapodás] jóváhagyását követően kötötték, és így azt, hogy ezt a megállapodást ezen időszak alatt folyamatosan alkalmazták. Ha az uniós intézmények kifogásolni kívánták volna a [vitatott] határozat által módosított társulási megállapodás Nyugat-Szahara tekintetében történő alkalmazását, fel tudtak volna lépni annak érdekében, hogy a [liberalizációs] megállapodás [...] szövegébe egy ezen alkalmazást kizáró záradékot illesszenek. Az, hogy ezt nem tették meg, ebben a tekintetben azt bizonyítja, hogy az uniós intézmények – legalábbis hallgatólagosan – elfogadták a [társulási] megállapodás és a [liberalizációs] megállapodás azon értelmezését, amely szerint ezek a megállapodások Nyugat-Szaharának a Marokkói Királyság által ellenőrzött részére is alkalmazandók.”

77 Ezen értelmezésre tekintettel a Törvényszék a megtámadott ítélet 103. pontjában megállapította, hogy a liberalizációs megállapodást a kontextusába illesztve úgy kell értelmezni, hogy az „Nyugat-Szahara területére [...] is alkalmazandó”.

A felek érvei

78 A Tanács kifogásolja a Törvényszékkal szemben, hogy a megtámadott ítélet 73. pontjában azt vélelmezte, hogy ha a liberalizációs megállapodás alkalmazandó Nyugat-Szaharára, a Front Polisario esetében automatikusan fennállhat a vitatott határozat általi, közvetlen és személyében való érintettség. Márpedig az ilyen vélelem jogilag téves. Amint ugyanis a Törvényszék maga is megállapította korábban a 2007. július 3-i Commune de Champagne és társai kontra Tanács és Bizottság ítéletben (T-212/02, EU:T:2007:194, 90–94. pont), a Tanácsnak az Unió és valamely harmadik állam közötti nemzetközi megállapodás megkötésére vonatkozó határozata az e megállapodásban részes másik fél területén semmiféle joghatást nem vált ki. Az ilyen terület helyzetére ezért kizárólag az ezen másik fél által a szuverén hatáskörének gyakorlása körében elfogadott rendelkezések irányadók. Ezenfelül azon

joghatások, melyeket az említett megállapodás e területen kivált, egyedül abból a körülményből erednek, hogy az említett másik fél azzal, hogy az utóbbi megállapodás megerősítését határozta el, magára nézve elismerte e megállapodás kötelező hatályát, és vállalta, hogy megteszi az abból eredő kötelezettségei teljesítése érdekében szükséges intézkedéseket. Következésképpen egy olyan kereset elfogadhatóságának az elismerése, amely a Tanács nemzetközi megállapodás megkötésére vonatkozó határozatának annyiban történő megsemmisítésére irányul, amennyiben e kereset e nemzetközi megállapodásnak az abban részes másik fél területén kiváltott joghatásait érinti, az uniós bíróságot arra vezetné, hogy túllépje a hatáskörét oly módon, hogy az uniós jog alapján olyan jogok és kötelezettségek jogszerűségéről határoz, amelyek egy harmadik államot illetnek meg egy olyan megállapodás eredményeképpen, amelyet ezen utóbbi állam szabadon és szuverén módon kötött meg. Márpedig a jelen ügyben a Törvényszék éppen ezt tette azáltal, hogy a liberalizációs megállapodásnak a Nyugat-Szaharára való alkalmazását a Front Polisario keresetőségi jogának előfeltételévé tette. Végezetül a Tanács hangsúlyozza, hogy az a körülmény, hogy Nyugat-Szahara a nemzetközi jogban „vitatott terület”, nem releváns a Törvényszék által az említett végzésben ismertetett okfejtés tekintetében, amellyel teljes mértékben egyetért.

- 79 A Bizottság a maga részéről azzal érvel, hogy a többek között a megtámadott ítélet 87. pontjában hivatkozott azon körülmény, hogy a liberalizációs megállapodás bizonyos esetekben *de facto* alkalmazandó Nyugat-Szaharára, a Bécsi Egyezmény 31. cikkének (2) bekezdése és 31. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében nem tekinthető a szövegösszefüggés elemének, vagy utólag kialakult gyakorlatnak, amely igazolná a tárulási megállapodás 94. cikkének olyan értelmezését, amely szerint e két megállapodás alkalmazandó e nem autonóm területre. Ezenfelül bár e megállapodásokba nem került olyan záradék, amely kifejezetten kizárná azok hatálya alól Nyugat-Szaharát, az Unió és a Marokkói Királyság közötti, az autonómiával nem rendelkező említett terület jogállását érintő nézetkülönbség miatt, melyre a Törvényszék a megtámadott ítélet 100. pontjában hivatkozik, e körülmény nem igazolja annak a megállapítását, hogy az említett megállapodások alkalmazandók az említett területre, tekintettel a Bécsi Egyezmény 31. cikke (3) bekezdésének c) pontjára, az ezen egyezmény 34. cikkében kodifikált, a szerződések relatív hatályára vonatkozó elvre, melyre a Bíróság a 2010. február 25-i Brita-ítéletben (C-386/08, EU:C:2010:91) emlékeztetett, Nyugat-Szahara népének az önrendelkezési jogára, melyre az Unió az ezzel kapcsolatos álláspontjaiban számos alkalommal emlékeztet, valamint a szerződések területi hatálya területén releváns nemzetközi gyakorlatra.
- 80 A Front Polisario válaszul kifejti, hogy a Törvényszék a liberalizációs megállapodás Nyugat-Szaharára való alkalmazásának a kérdését nem abból a célból vizsgálta, hogy ebből bármiféle vélelmet alkosson a kereset elfogadhatóságát érintően, hanem azt azon ténybeli és jogi kontextus meghatározása érdekében tette, amelyben a Front Polisario keresetőségi joga értékelhető. A Tanács és a Bizottság ugyanis hosszan érvelt azzal, hogy e megállapodás nem alkalmazható az említett területre, majd a Törvényszék által feltett írásbeli kérdésekre adott válaszaikban, valamint az említett bíróság előtti tárgyaláson elismerték, hogy a megállapodásban előírt preferenciális tarifális rendszer bizonyos esetekben ténylegesen alkalmazásra került az e területről származó termékekre. Márpedig ez az elem alapvetően megkülönbözteti az említett megállapodást a két másik hasonló, a Marokkói Királyság és az Amerikai Egyesült Államok, illetve az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) tagállamai által kötött megállapodásoktól.

A Bíróság álláspontja

- 81 Amint az a megtámadott ítélet 73., 88. és 98–102. pontjából kitűnik, a Törvényszéknek az ezen ítélet 103. pontjában foglalt következtetése, amely szerint a liberalizációs megállapodás „Nyugat-Szahara területére [...] is alkalmazandó”, nem ténybeli megállapításon alapul, hanem a megállapodás jogi értelmezésén, melyet e bíróság a Bécsi Egyezmény 31. cikke alapján alkalmazott.

- 82 A Tanács és a Bizottság által a Bíróság előtt ezzel kapcsolatban képviselt álláspontok végső soron azonosak, tekintve, hogy a Törvényszék említett következtetése e két intézmény érvelésének a középpontjában áll. A Bizottság ugyanis azzal érvel, hogy a liberalizációs megállapodás nem értelmezhető úgy, hogy az jogilag alkalmazandó Nyugat-Szahara területére. A Tanács a maga részéről arra hivatkozik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot azáltal, hogy olyan jogok és kötelezettségek jogszerűségéről határozott, amelyek az e megállapodásban részes másik felet illetik meg az általa szabadon és szuverén módon megkötött ezen megállapodás eredményeképpen. Márpedig ezen állítólagosan téves jogalkalmazás elemzése mindenképpen a Törvényszék által a megtámadott ítélet 103. pontjában levont, a liberalizációs megállapodás Nyugat-Szaharára való alkalmazását érintő következtetés előzetes vizsgálatát feltételezi. Ha ezen alkalmazhatóság ugyanis nem áll fenn, az ezen megállapodásban részes fél esetleges jogai és kötelezettségei e terület tekintetében nem lehetnek érintettek.
- 83 Ellenőrizni kell tehát azon okfejtés megalapozottságát, amelynek keretében a Törvényszék – miután a megtámadott ítélet 99. és 100. pontjában ismertette azon kontextust, amelyben a liberalizációs megállapodást megkötötték – az említett ítélet 101. pontjában a társulási megállapodás szövege alapján meghatározta e megállapodás hatályát, majd ezt követően az említett ítélet 102. pontjában megvizsgálta magát a liberalizációs megállapodást, mielőtt levonta volna az ugyanezen ítélet 103. pontjában megfogalmazott következtetést.
- 84 E tekintetben először is a megtámadott ítélet 101. pontja tekintetében meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a liberalizációs megállapodás területi hatályát a társulási megállapodás 94. cikkére tekintettel értelmezte, amely szerint e megállapodás „a Marokkói Királyság területére” alkalmazandó. Pontosabban a Törvényszék kifejtette, hogy az e cikkben a Marokkói Királyságra történő hivatkozást az említett állam hatóságai értelmezheték úgy, hogy abba Nyugat-Szahara is beletartozik, és annak ellenére, hogy a Tanácsnak és a Bizottságnak tudomása volt ezen álláspontról, a társulási megállapodás nem tartalmazott olyan értelmező záradékot vagy egyéb olyan rendelkezést, amely e területet kizárta volna a hatálya alól.
- 85 A Törvényszék ezzel lényegében azt állapította meg, hogy először is tekintettel a Marokkói Királyság azon álláspontjára, amely szerint Nyugat-Szahara a területének a szerves részét képezi, másodszor tekintettel arra, hogy a Tanácsnak és a Bizottságnak a társulási megállapodás megkötésekor tudomása volt erről az álláspontról, harmadszor pedig tekintettel arra, hogy semmilyen kikötés nem zárta ki Nyugat-Szaharát e megállapodás hatálya alól, úgy kell tekinteni, hogy a társulási megállapodás felei hallgatólagosan egyetértettek abban, hogy a „Marokkói Királyság területe” kifejezést, amely e megállapodás 94. cikkében szerepel, úgy kell értelmezni, hogy e cikk az említett területet is magában foglalja.
- 86 Márpedig meg kell állapítani, hogy ahhoz, hogy a Nyugat-Szaharát a társulási megállapodás hatálya alól kizáró kikötésnek a hiányából megfelelő jogi következtetéseket vonjon le e megállapodás értelmezése keretében, a Törvényszéknek nem csak a jóhiszemű értelmezésnek a Bécsi Egyezmény 31. cikkének (1) bekezdésében előírt szabályait kellett tiszteletben tartania, hanem az e cikk (3) bekezdésének c) pontjában előírt szabályokat is, amelyek szerint a szerződés értelmezésekor figyelembe kell venni a nemzetközi jognak a részes felek viszonyában alkalmazható bármely idevonatkozó szabályát (2010. február 25-i Brita-ítélet, C-386/08, EU:C:2010:91, 43. pont; lásd továbbá ebben az értelemben: 2008. szeptember 3-i Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-402/05 P és C-415/05 P, EU:C:2008:461, 291. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 87 Bár a jelen ügyben alkalmazandó különböző releváns nemzetközi jogi szabályok, nevezetesen az önrendelkezés elve, a Bécsi Egyezmény 29. cikkében kodifikált szabály, valamint a szerződések relatív hatályának az elve részben átfedik egymást, e szabályok mindegyike önálló, így azok közül valamennyit egymást követően meg kell vizsgálni.

- 88 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy az önrendelkezés szokásjogi elve, amelyet többek között felidéz az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 1. cikke, amint azt a Nemzetközi Bíróság a Nyugat-Szaharára vonatkozó tanácsadó vélemény 54–56. pontjában megfogalmazta, olyan nemzetközi jogi elv, amely valamennyi önkormányzattal nem rendelkező területre alkalmazandó, és valamennyi olyan népre, amely még nem vívta ki a függetlenségét. Ezenfelül olyan jogról van szó, amelyre *erga omnes* lehet hivatkozni, és amely a nemzetközi jog egyik alapvető elve (Kelet-Timor, [Portugália kontra Ausztrália]-ítélet, CIJ Recueil 1995, 90. o., 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 89 Ennek alapján ezen elv az Unió és a Marokkói Királyság közötti kapcsolatokra alkalmazandó nemzetközi jogi szabályok részét képezi, és azt a Törvényszéknek figyelembe kellett vennie.
- 90 Az említett elv értelmében, amint azt az ENSZ Közgyűlésének 2625. (XXV) sz., a jelen ítélet 26. pontjában említett határozata megállapította, „[e]gy gyarmat területének vagy egyéb, önkormányzattal nem rendelkező területnek a jogállása az [Egyesült Nemzetek Alapokmánya] értelmében elkülönül az azt igazgató állam területének jogállásától” [nem hivatalos fordítás].
- 91 Konkrétabban az ENSZ Közgyűlése a Nyugat-Szaharára vonatkozó különböző határozataiban több alkalommal kifejezte az arra való törekvést, hogy „lehetővé tegyék a terület őslakosainak az önrendelkezéshez való joguk szabad gyakorlását” [nem hivatalos fordítás], amint azt a Nemzetközi Bíróság a Nyugat-Szaharára vonatkozó tanácsadó véleményének 62., 64. és 68. pontjában megállapította.
- 92 Arra az elkülönülő jogállásra tekintettel, amelyet az önrendelkezés elve alapján Nyugat-Szahara területe tekintetében elismertek a teljes állam viszonylatában, ideértve a Marokkói Királyságot is, a „Marokkói Királyság területe” kifejezés, amely a társulási megállapodás 94. cikkében szerepel – amint azt a Bizottság is állítja, és amint azt a főtanácsnok lényegében az indítványának a 71. és 75. pontjában megállapította – nem értelmezhető úgy, hogy Nyugat-Szahara e megállapodás területi hatálya alá tartozik.
- 93 A jelen ügyben, bár a Törvényszék a megtámadott ítélet 3. pontjában megállapította, hogy Nyugat-Szahara 1963 óta az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 73. cikke értelmében vett, önkormányzattal nem rendelkező területek listáján szerepel, e bíróság abból a jogállásból, amellyel így Nyugat-Szahara a nemzetközi jog alapján rendelkezik, nem vont le következtetéseket a társulási megállapodásnak az e területre való alkalmazhatatlanságát illetően.
- 94 Meg kell továbbá állapítani, hogy a Bécsi Egyezmény 29. cikkében kodifikált szokásjogi szabály úgy rendelkezik, hogy amennyiben a szerződésből eltérő szándék nem tűnik ki és ilyen szándék más módon sem állapítható meg, a szerződés mindegyik részes felet teljes „területére” nézve kötelezi.
- 95 Az említett szabályból a társulási megállapodás 94. cikke értelmezésének a perspektívájába helyezve az következik, hogy egy szerződés főszabály szerint egy államot a „terület” kifejezésnek tulajdonítandó általános jelentés, valamint az ahhoz kapcsolódó „-e” birtokos személyjel kombinációja alapján azon földrajzi terület tekintetében kötelez, amelyen ezen állam a nemzetközi jog által a szuverén jogalanyok számára elismert jogkörök teljességét gyakorolja, kizárva minden más területet, ideértve az olyan területeket, amelyek esetlegesen az említett állam kizárólagos joghatóságába tartoznak, vagy amelyeken az kizárólagos nemzetközi felelősséggel rendelkezik.
- 96 E tekintetben - amint arra a Bizottság jogosan hivatkozik – a nemzetközi gyakorlatból az következik, hogy ha valamely szerződést nem csupán egy állam területén kell alkalmazni, hanem ezen a területen kívül is, e szerződés kifejezetten előírja, hogy olyan területről van szó, amely e tagállam „joghatósága alá” tartozik, amint azt például a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni, New Yorkban 1984. december 10-én aláírt egyezmény (kihirdette: az 1988. évi 3. tvr.) 2. cikkének 1. pontja előírja, vagy olyan területről, „melyek nemzetközi kapcsolataikért [az

említett állam] felelősséget visel”, amint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény (kihirdette: 1993. évi XXXI. törvény) 56. cikkének 1. pontja kiköti.

- 97 A Bécsi Egyezmény 29. cikkében kodifikált szokásjogi szabállyal is *a priori* ellentétes tehát az, ha úgy tekintik, hogy Nyugat-Szahara a társulási megállapodás területi hatálya alá tartozik.
- 98 Mindemellett az említett szokásjogi szabályból az is következik, hogy valamely szerződés a jelen ítélet 94. pontjában felidézett általános szabálytól eltérően kötelezhet egy államot valamely más terület tekintetében, ha e szerződésből ilyen szándék tűnik ki, vagy ha az más módon megállapítható.
- 99 A jelen ügyben a Törvényszék tévesen vélelmezte, hogy mivel a Tanácsnak és a Bizottságnak tudomása volt a Marokkói Királyság azon álláspontjáról, amely szerint a társulási megállapodás Nyugat-Szaharára alkalmazható, ezen intézmények hallgatólágosan elfogadták ezt az álláspontot, amint az a jelen ítélet 85. pontjában kifejtésre került.
- 100 Végezetül hangsúlyozni kell, hogy az általános nemzetközi jognak a szerződések relatív hatályára vonatkozó elve értelmében, amelynek a Bécsi Egyezmény 34. cikkében foglalt szabály a különös kifejeződése, a szerződések harmadik személy számára annak beleegyezése nélkül sem előnyöket, sem hátrányokat nem okozhatnak (lásd: 2010. február 25-i Brita-ítélet, C-386/08, EU:C:2010:91, 44. és 52. pont).
- 101 A jelen ügyben, amint arra a jelen ítélet 75. pontja emlékeztetett, a Törvényszék lényegében azt állapította meg a megtámadott ítélet 95–97. pontjában, hogy az említett elv az általa elbírálandó kereset vizsgálata szempontjából a Bíróság által a 2010. február 25-i Brita ítéletben (C-386/08, EU:C:2010:91) megállapítottaktól eltérően nem releváns, mivel az ezen keresethez kapcsolódó körülmények eltérnek az ezen utóbbi ítélet alapjául szolgáló ügyet jellemző körülményektől.
- 102 Konkrétabban a Törvényszék a megtámadott ítélet 96. és 97. pontjában megállapította, hogy az Unió nem kötött a Marokkói Királyság viszonylatában rá nézve kötelezőtől eltérő társulási megállapodást a Nyugat-Szaharából származó termékekre vonatkozóan, míg a 2010. február 25-i Brita-ítélet (C-386/08, EU:C:2010:91) alapjául szolgáló ügyben az Unió nem csupán Izrael Állammal, hanem a Ciszjordánia és a Gázai övezet Palesztin Nemzeti Hatósága képviselőjében eljáró Palesztin Felszabadítási Szervezettel (PFSZ) is társulási megállapodást kötött.
- 103 Márpedig a Törvényszék által megállapítottakkal ellentétben a szerződések relatív hatályának az elvét az ilyen értelmezés keretében figyelembe kell venni, mivel az Unió és a Marokkói Királyság közötti társulási megállapodásnak a Nyugat-Szaharára való alkalmazása ahhoz vezet, hogy e megállapodás „harmadik személyt” érint.
- 104 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a Nemzetközi Bíróság a Nyugat-Szaharára vonatkozó tanácsadó véleményében, amelyre maga a Törvényszék hivatkozott a megtámadott ítélet 8. pontjában, megállapította, hogy egyrészt Nyugat-Szahara „nem volt uratlan terület (*terra nullius*) a [Spanyol Királyság] általi gyarmatosítás idején”, és másrészt a tudomására hozott körülmények és információk „nem bizonyították semmilyen területi szuverenitásra utaló viszony fennállását” e terület és a Marokkói Királyság között.
- 105 Pontosabban e tekintetben a Nemzetközi Bíróság a Nyugat-Szaharára vonatkozó tanácsadó véleményében hangsúlyozta, hogy e terület népét az általános nemzetközi jog értelmében megilleti az önrendelkezés joga, amint a jelen ítélet 90. és 91. cikke arra rámutat, tekintve, hogy az ENSZ Közgyűlése a maga részéről a nyugat-szaharai kérdéstről szóló, a jelen ítélet 35. pontjában idézett 34/37. sz. határozatának 7. pontjában azt javasolta, hogy a Front Polisario, „Nyugat-Szahara népének

képviselője, teljeskörűen vegyen részt a nyugat-szaharai kérdésre vonatkozó igazságos, tartós és végleges politikai megoldás mindennemű keresésében”, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 14. pontjában kifejtette, és amint arra a Bizottság a Bíróság előtt emlékeztetett.

- 106 Ezen tényezőkre tekintettel Nyugat-Szahara népét a szerződések relatív hatályának elve értelmében „harmadik személynek” kell tekinteni, amint azt a főtanácsnok lényegében az indítványának a 105. pontjában megállapította. A társulási megállapodás végrehajtása e harmadik személyt e minőségében érintheti abban az esetben, ha Nyugat-Szahara területe az említett megállapodás hatálya alá tartozik, anélkül hogy szükséges lenne meghatározni azt, hogy az ilyen végrehajtás a számára hátrányokat okoz, vagy ellenkezőleg, előnyöket biztosít. Elegendő ugyanis megállapítani azt, hogy az említett végrehajtáshoz minden esetben szükséges a harmadik személy hozzájárulása. Márpedig a jelen ügyben a megtámadott ítéletből nem tűnik ki, hogy Nyugat-Szahara népe kinyilvánított volna ilyen hozzájárulást.
- 107 E körülmények között az Unió és a Marokkói Királyság között alkalmazandó, a szerződések relatív hatályára vonatkozó nemzetközi jogi elvvel ellentétes úgy tekinteni, hogy Nyugat-Szahara a társulási megállapodás hatálya alá tartozik.
- 108 A fenti megfontolásokra tekintettel a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a megtámadott ítélet 101–103. pontjában tett azon megállapítása tekintetében, amely szerint úgy kell tekinteni, hogy az Unió és a Marokkói Királyság hallgatólagosan megegyezett a társulási megállapodás 94. cikkében szereplő a „Marokkói Királyság területe” kifejezés olyan értelmezésében, hogy az Nyugat-Szahara területét is magában foglalja.
- 109 Másodszor a megtámadott ítélet 102. pontja tekintetében meg kell állapítani, hogy a Törvényszék azt fejtette ki, hogy ha a Tanács és a Bizottság kifogásolni kívánta volna a liberalizációs megállapodás Nyugat-Szahara területe tekintetében történő alkalmazását, kérhették volna, hogy e megállapodás szövegébe egy ezen alkalmazást kizáró záradékot illesszenek, majd a Törvényszék hozzáfűzte, hogy az említett intézmények ezzel kapcsolatos „mulasztása” azt bizonyítja, hogy hallgatólagosan elfogadták azt az értelmezést, amely szerint a megállapodás a társulási megállapodáshoz hasonlóan alkalmazandó az említett területre.
- 110 E tekintetben a Bécsi Egyezmény 30. cikkének (2) bekezdése kodifikálja azt a szabályt, amely szerint ha egy szerződés előírja, hogy alá van rendelve egy korábbi vagy egy későbbi szerződésnek, vagy nem tekinthető azzal összeegyeztethetetlennek, a másik szerződés rendelkezései lesznek irányadóak.
- 111 Márpedig a liberalizációs megállapodás, amint azt a megtámadott ítélet 18., 20. és 21. pontja megállapítja, olyan megállapodás, amelynek a célja az Unió és a Marokkói Királyság közötti korábbi megállapodásnak, nevezetesen a társulási megállapodásnak, és pontosabban az ezen korábbi megállapodásban a mezőgazdasági és halászati termékek kereskedelmének a liberalizációjával kapcsolatos rendelkezéseknek a módosítása. Ennek érdekében a liberalizációs megállapodás, amint az a megtámadott ítélet ugyanezen pontjaiból kiténik, a társulási megállapodás 96. cikke közül négyet módosított, melyek között nem szerepel ezen utóbbi megállapodás 94. cikke, és az e megállapodáshoz csatolt öt jegyzőkönyv közül hármat felváltott. Ezek a módosítások kimerítő jellegűek, amint azt az Unió és a Marokkói Királyság közötti, a liberalizációs megállapodás formáját képező levélváltás megerősíti.
- 112 Mindebből következően a társulási megállapodás és a liberalizációs megállapodás ugyanazon felek között kötött, egymást követő szerződéseket képeznek, és a liberalizációs megállapodás, mint olyan későbbi szerződés, amely a korábbi megállapodásban már széles körben szabályozott terület pontos és korlátozott vonatkozásait érinti, úgy tekintendő, hogy az az ezen utóbbi megállapodásnak alárendelt.

- 113 E különleges kapcsolatra tekintettel, amelyet a Bíróság előtt nem vitatnak, a Bécsi Egyezmény 30. cikkének (2) bekezdésében kodifikált szabály alapján meg kell állapítani, hogy a társulási megállapodás azon rendelkezései, amelyeket a liberalizációs megállapodás kifejezetten nem módosított, irányadóak ezen utóbbi megállapodás alkalmazása tekintetében annak érdekében, hogy e két megállapodás között mindenfajta összeegyeztethetlenséget ki lehessen zárni.
- 114 Következésképpen a liberalizációs megállapodást a megkötésének az időpontjában nem lehetett úgy értelmezni, hogy annak területi hatálya kiterjed Nyugat-Szahara területére, és nem szükséges e megállapodásba olyan záradékot illeszteni, amely kifejezetten kizárja e területet az említett hatály alól.
- 115 A Törvényszék tehát tévesen alkalmazta a jogot annak megállapításakor, hogy úgy kell tekinteni, hogy a Tanács és a Bizottság elfogadta a társulási megállapodásnak és a liberalizációs megállapodásnak a Nyugat-Szahara területére való alkalmazását, mivel e megállapodások közül a másodikba nem illesztettek olyan záradékot, amely az ilyen alkalmazást kizárja.
- 116 A fenti megállapítások összességére tekintettel a Törvényszék a megtámadott ítélet 103. pontjában tévesen állapította meg, hogy a liberalizációs megállapodást úgy kell értelmezni, hogy az Nyugat-Szahara területére, illetve pontosabban e területnek a Marokkói Királyság által ellenőrzött részére is alkalmazandó, mivel ezt az értelmezést nem igazolja sem a társulási megállapodás szövege, sem pedig a liberalizációs megállapodásé, és végezetül azok a körülmények sem, amelyek e két megállapodás megkötését jellemezték, és amelyeket a megtámadott ítélet 101. és 102. pontja ismertetett.
- 117 Ezt az értékelést nem teszi kétségesé a Törvényszék által a megtámadott ítélet 99. pontjában elvégzett elemzés sem, mely a jelen ítélet 77–87. pontjában ismertetett ténybeli elemeken alapul.
- 118 A Törvényszék által az említett pontokban tett megállapítások és az e pontokban kifejtett értékelések először is arra utalnak, hogy a Tanácsnak és a Bizottságnak a liberalizációs megállapodás megkötésekor tudomása volt arról, hogy a marokkói hatóságok évek óta Nyugat-Szaharára is alkalmazzák a társulási megállapodás rendelkezéseit. E két intézmény továbbá ezen alkalmazást soha nem ellenezte, és a Bizottság abban bizonyos mértékig még együtt is működött. Végezetül a preferenciális tarifális rendszer, melyet a társulási megállapodás vezetett be, és amelyet a liberalizációs megállapodás módosított, az utóbbi megállapodás megkötése óta bizonyos esetekben *de facto* módon alkalmazásra kerül a Nyugat-Szaharából származó termékekre, amint arra a Tanács és a Bizottság a beadványaikban és a tárgyalás során emlékeztettek.
- 119 Amint az ezenfelül a megtámadott ítélet 102. pontjából kitűnik, a Törvényszék úgy vélte, hogy a társulási megállapodás megkötését követő ezen gyakorlat igazolja ennek a megállapodásnak, valamint a liberalizációs megállapodásnak az olyan értelmezését, amely szerint Nyugat-Szahara területe e megállapodások hatálya alá tartozik.
- 120 E tekintetben fontos hangsúlyozni, hogy a Bécsi Egyezmény 31. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerint valamely szerződés értelmezésekor a szövegösszefüggés mellett figyelembe kell venni a szerződés alkalmazása során utólag kialakult minden olyan gyakorlatot, amely a szerződés értelmezését illetően a részes felek megegyezését jelenti.
- 121 A jelen ügyben, amint az a megtámadott ítélet 77., 83. és 87. pontjából kitűnik, a Tanács és a Bizottság a Front Polisarióhoz hasonlóan hangsúlyozta, hogy bár a társulási megállapodás és a liberalizációs megállapodás által előírt preferenciális tarifális rendszert bizonyos esetekben alkalmazzák a Nyugat-Szaharából származó termékekre, ez az alkalmazás *de facto* jellegű.

- 122 Márpedig meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a Bécsi Egyezmény 31. cikke (3) bekezdésének b) pontjában előírtakkal ellentétes módon nem vizsgálta, hogy az ilyen, bizonyos esetekben történő alkalmazás a felek közötti olyan megegyezésnek minősül-e, amely a társulási megállapodás 94. cikkére vonatkozó értelmezés módosítására irányul.
- 123 Ezenfelül az Uniónak a későbbi gyakorlatban kifejeződő, arra vonatkozó állítólagos szándéka, hogy a továbbiakban a társulási megállapodást és a liberalizációs megállapodást Nyugat-Szahara területére jogilag alkalmazandónak tekintsék, szükségszerűen annak elismerésével járt volna, hogy az Unió e megállapodásokat az önrendelkezés elvével és a szerződések relatív hatályának elvével ellentétes módon kívánja végrehajtani, jóllehet az Unió számos alkalommal emlékeztetett ez elvek tiszteletben tartásának a szükségességére, amint azt a Bizottság hangsúlyozza.
- 124 Márpedig az ilyen végrehajtás szükségszerűen összeegyeztethetetlen lenne a szerződések jóhiszemű végrehajtásának az elvével, amely azonban az általános nemzetközi jog kötelező elve, mely alkalmazandó az ezen jog szerződést megkötő alanyaira (lásd ebben az értelemben: 1998. június 16-i Racke-ítélet, C-162/96, EU:C:1998:293, 49. pont, valamint 2014. január 23-i Manzi és Compagnia Naviera Orchestra ítélet, C-537/11, EU:C:2014:19, 38. pont).
- 125 Következésképpen a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot annak megállapításakor is, hogy a megtámadott ítélet 99. és 102. pontjában hivatkozott utólagos gyakorlat igazolja az említett megállapodások olyan értelmezését, hogy azok jogilag alkalmazandók Nyugat-Szahara területére.
- 126 Mivel a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a liberalizációs megállapodást úgy kell értelmezni, hogy az jogilag alkalmazandó Nyugat-Szahara területére, majd ezt a megállapítást tekintette kiindulópontnak a Front Polisario keresetőségi jogának az elemzéséhez, amint az a jelen ítélet 43., 44. és 74. pontjában megállapításra került, a fellebbezésnek helyt kell adni, anélkül hogy a Tanács és a Bizottság által előterjesztett egyéb jogalapokat és érveket szükséges lenne a továbbiakban vizsgálni.
- 127 Ennélfogva a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni.

A keresetről

- 128 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikkének első bekezdése értelmében ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi, amennyiben a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez.
- 129 A jelen ügyben a Bíróságnak érdemben el kell döntenie az ügyet, amit a per állása megenged.
- 130 E tekintetben az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése két olyan esetet szabályoz, amelyben a keresetőségi jog illeti meg a természetes vagy jogi személyeket annak érdekében, hogy eljárást indítsanak olyan jogi aktusok ellen, amelyeknek nem címzettjei. Egyrészt ilyen kereset csak azzal a feltétellel indítható, ha e jogi aktus e személyt közvetlenül és személyében érinti. Másrészt az ilyen személyek eljárást indíthatnak olyan, végrehajtási intézkedéseket maguk után nem vonó, rendeleti jellegű jogi aktusokkal szemben, amelyek őket közvetlenül érintik.
- 131 A jelen ügyben először is meg kell állapítani, hogy a Front Polisario által annak alátámasztása érdekében előterjesztett érvelés, hogy keresetőségi joggal rendelkezik a megtámadott határozat megsemmisítése tekintetében, azon a megállapításon alapul, hogy a liberalizációs megállapodást, melynek megkötését az említett határozat jóváhagyta, a gyakorlatban bizonyos esetekben Nyugat-Szaharára is alkalmazzák, jóllehet az nem képezi a Marokkói Királyság területét.

- 132 Amint az a jelen ítélet 83–125. pontjában kifejtett indokokból következik, a liberalizációs megállapodást az Unió és a Marokkói Királyság közötti kapcsolatok tekintetében alkalmazandó releváns nemzetközi jogi szabályok értelmében azonban úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó Nyugat-Szahara területére.
- 133 Következésképpen, anélkül hogy szükséges lenne megvizsgálni az azon érvelés fennmaradó részét, amelynek keretében a Tanács és a Bizottság vitatja a kereset elfogadhatóságát, meg kell állapítani, hogy a Front Polisario mindenesetre az általa hivatkozott érveket figyelembe véve nem tekinthető a megtámadott határozat tekintetében keresetőségi joggal rendelkező személynek.
- 134 A keresetet tehát elfogadhatatlanság miatt el kell utasítani.

A költségekről

- 135 Az eljárási szabályzat 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.
- 136 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése szerint – amely ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó – a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 137 A jelen ügyben, mivel a Tanács kérte a Front Polisario költségek viselésére való kötelezését, és ez utóbbi peresztes lett, kötelezni kell őt az ezen intézmény részéről felmerült költségek viselésére.
- 138 Az eljárási szabályzat 140. cikkének (1) bekezdése szerint, amelyet ezen eljárási szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése alapján szintén alkalmazni kell a fellebbezési eljárásra, az eljárásba beavatkozó tagállamok és intézmények maguk viselik saját költségeiket.
- 139 A jelen ügyben a Belga Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, a Portugál Köztársaság és a Bizottság, melyek az elsőfokú eljárásban beavatkozó félként részt vettek, maguk viselik a saját költségeiket.
- 140 Végül az eljárási szabályzat 140. cikkének (3) bekezdése szerint, amelyet ezen eljárási szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése alapján szintén alkalmazni kell a fellebbezési eljárásra, a Bíróság elrendelheti, hogy a tagállamnak vagy intézménynek nem minősülő valamely beavatkozó fél maga viselje a saját költségeit.
- 141 A jelen ügyben úgy kell határozni, hogy a Comader maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének a 2015. december 10-i Front Polisario kontra Tanács ítéletét (T-512/12, EU:T:2015:953) hatályon kívül helyezi.**
- 2) A Bíróság a Front populaire pour la libération de la saguia-el-hamra et du rio de oro (Front Polisario) keresetét elfogadhatatlanság miatt elutasítja.**
- 3) A Front populaire pour la libération de la saguia-el-hamra et du rio de oro (Front Polisario) maga viseli a saját költségeit, valamint az Európai Unió Tanácsa részéről felmerült költségeket.**

- 4) A Belga Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, a Portugál Köztársaság, az Európai Bizottság és a Confédération marocaine de l'agriculture et du développement rural (Comader) maguk viselik a saját költségeiket.**

Aláírások